

Innholdsfortegnelse

Hva skjedde i 2001?	3
Den norske Burmakomite	4
<i>Styrets sammensetning</i>	4
<i>Administrasjon og informasjon</i>	5
<i>Internasjonalt samarbeid</i>	5
Omorganisering: Fra Samarbeidsutvalget for Burma til Den norske Burmakomite	5
<i>Hallvard Kåre Kuløys bortgang</i>	5
<i>Organisatorisk endring</i>	6
Aktiviteter i Norge	7
<i>Sanksjonskrav</i>	7
<i>Dannelsen av Burmaforum</i>	7
<i>Informasjonsmøter for Bærum og Oslo kommune, 22. august og 30. oktober</i>	8
<i>Workshop om Burma 8. desember</i>	8
Prosjekter støttet i 2001	9
<i>National Coalition Government of the Union of Burma (NCGUB)</i>	9
<i>Political Defiance Committee (PDC)</i>	10
<i>National Health and Education Committee (NHEC)</i>	11
<i>Democratic Voice of Burma (DVB)</i>	11
<i>Shan Herald Agency for News (S.H.A.N.)</i>	12
<i>All Burma Federation of Student Unions (ABFSU)</i>	12
<i>All Burma Students' Democratic Front (ABSDF)</i>	13
<i>Karen Human Rights Group (KHRG)</i>	13
<i>Human Rights Foundation of Monland (HURFOM)</i>	14
Vedlegg:	
1. <i>Situasjonen i Burma</i>	15
2. <i>Fordeling av UD-midler for 2001</i>	21
3. <i>Minneord om Hallvard Kåre Kuløy</i>	22
4. <i>Kart over Burma</i>	23

Hva skjedde i 2001?

- En EU-troika besøkte Burma i januar og fikk møte Aung San Suu Kyi.
- FNs spesialrapportør konkluderte i en rapport i august at til tross for noen positive endringer krenkes fortsatt menneskerettighetene på det groveste, og da spesielt i den etniske områdene.
- FNs spesialutsending til Burma, Ismail Razali, som fasiliterer de hemmelige samtalene, besøkte til Burma tre ganger.
- Thailands nye regjering strammer inn sin flyktningepolitikk med alvorlige konsekvenser for de burmesiske flyktningene i Thailand.
- I følge en FN-rapport avløste Burma i 2001 Afghanistan som verdens største produsent av heroin.
- En ILO-delegasjon konkluderte i november med at det fortsatt gjøres bruk av tvangsarbeid i Burma.
- Ca. 200 politiske fanger ble løslatt og en rekke NLD-partikontorer ble gjenåpnet.
- Min Ko Naing, leder av studentorganisasjonen ABFSU, ble tildelt Studentenes fredspris 2001 i Trondheim.
- Norske NGOer ba regjeringen innføre selektive økonomiske sanksjoner mot Burma.
- En etnisk komité ble opprettet for å presse for at de etniske gruppene inkluderes i de hemmelige samtalene.
- Tiårsjubileum for tildeling av Nobels fredspris til Aung San Suu Kyi.
- EUs ministerråd videreførte sin *Common Position* på Burma, men åpnet for humanitær bistand til HIV-AIDS-tiltak.

Den norske Burmakomite

Den norske Burmakomite (NBK) - tidligere kalt Samarbeidsutvalget for Burma - har til formål å støtte opp om og styrke den burmesiske demokrati-bevegelsen i eksil og i Burma. NBK har, siden komiteen ble konstituert i begynnelsen av 1992, kanalisert norsk støtte til den burmesiske demokrati-bevegelsen. Den norske Burmakomiteen støtter opp om Aung San Suu Kyi og det politiske mandatet til National League for Democracy (NLD), og samarbeider nært med den burmesiske regjeringen i eksil, The National Coalition Government of the Union of Burma (NCGUB).

Den norske Burmakomiteen arbeider for å fremme demokrati i Burma ved å:

- gi økonomisk støtte til burmesiske prosjekter som faller innunder NBKs retningslinjer for tildeling av støtte (se nedenunder).
- arbeide for å øke bevisstheten om situasjonen i Burma overfor myndigheter, opinion, presse og relevante organisasjoner i Norge.

NBK er ikke en medlemsorganisasjon, men en komite bestående av medlemmer med både Burma- og fagkompetanse. NBK mottar årlig støtte fra UD, og denne støtten kanaliseres i all hovedsak til organisasjoner og grupper som tar del i den burmesiske demokratibevegelsen. Våre hovedområder for støtte kan deles inn i følgende programmer: politikk og organisasjonsutvikling, helse og utdanning, menneskerettigheter, bevisstgjøringsarbeid og informasjonsarbeid.

NBKs retningslinjer for tildeling av støtte er:

- Prosjektene må være ikke-voldelige.
- NBK prioriterer prosjekter som er inter-etniske.
- NBK prioriterer prosjekter som er initiert av burmesere med tilknytning til demokratibevegelsen. Støtte til internasjonale organisasjoner faller utenfor vårt mandat.
- Prosjektene må godkjennes av NCGUB.

Styrets sammensetning i 2001

Styret i Samarbeidsutvalget/Den norske Burmakomite har hatt følgende sammensetning i 2001 (Representantene for de medlemsorganisasjonene som gikk ut i og med opprettelsen av Burmaforum er markert med stjerne. Nytt medlem høsten 2001 er markert med to stjerner):

Formenn:

Hallvard Kåre Kuløy (til 3.5.01)

Harald Bøckman (fra 13.5.01)

Universitetet i Oslo

Styremedlemmer:

Tore Lindholm

Institutt for menneskerettigheter

*Trine Johansen

PD Burma

*Knut Staring/*Camilla Buzzi/*Are Bryne

Støttegruppa for Burma

Therese Jebsen/Kai Grieg

Raftostiftelsen

Anton Fredrik Andresen

Norsk PEN

Leif Lausund/**Diis Bøhn
 LOs internasjonale avdeling
 Per Kværne
 Universitetet i Oslo
 **Wenche Hauge
 Institutt for fredsforskning

Arbeidsutvalget har møtt jevnlig og har bestått av Hallvard Kuløy, Harald Bøckman, Tore Lindholm, Gro Anett Nicolaysen og Trine Johansen (mai-september).

I 2001 ble det avholdt tre styremøter i NBK, samt et årsmøte.

Administrasjon og informasjon

Gro Anett Nicolaysen fortsatte sitt arbeid som prosjektkoordinator i full stilling. Niklas Hart var ansatt på deltid ved kontoret i perioden april-desember som kampanjeleder. Burmakomiteen har opprettet et eget nettsted, som er tilgjengelig på adresse: www.burma.no

Internasjonalt samarbeid

- I begynnelsen av februar deltok Trine Johansen, Camilla Buzzi og Gro Anett Nicolaysen på et strategimøte for de europeiske Burma-NGOene i Brussels.
- 15-16. februar deltok Harald Bøckman og Gro Anett Nicolaysen på møte i Burma Donors Forum i Stockholm.
- I første uke av mai deltok Harald Bøckman på et møte i Washington D.C. for donorene som støtter den burmesiske eksilregjeringen, NCGUB.
- 15. august deltok Harald Bøckman og Gro Anett Nicolaysen på et skandinavisk donormøte i København.
- I august-september foretok Gro Anett Nicolaysen en lengre reise i Thailand og Burma for å besøke mottakerne av vår støtte og å orientere seg om forholdene i regionen.
- 4. oktober hadde Harald Bøckman og Gro Anett Nicolaysen møte med finanskomiteen i NCGUB i Brussels.
- 17. desember inviterte NBK til skandinavisk donormøte i Oslo. Harald Bøckman og Gro Anett Nicolaysen deltok på møtet.

Omorganisering: Fra Samarbeidsutvalget for Burma til Den norske Burmakomite

Hallvard Kåre Kuløys bortgang

I mai 2001 døde Hallvard Kåre Kuløy, som hadde vært leder og utrettelig pådriver i daværende Samarbeidsutvalget for Burma siden oppstarten i begynnelsen av 1992. Kuløys bortgang var et stort tap både for vår virksomhet og for støttearbeidet til den burmesiske opposisjonen internasjonalt. Kuløy tok blant annet, sammen med Arne Fjørtoft i Worldview Rights, i 1992 initiativ til å opprette radiostasjonen "Democratic Voice of Burma", som

snart har sendt sine programmer fra studioet i Oslo i ti år. Kuløy var også initiativtaker til å bedre samarbeidet mellom de viktigste donorgruppene i Vesten gjennom opprettelsen av Burma Donors Forum, som hadde sitt første møte i Oslo i 1994. Vi trykker minneord over Kuløy som sto i Aftenposten i forbindelse med hans død som et vedlegg til årsrapporten.

Kuløy begynte å merke sykdommen allerede i første del av 2000, og oppholdt seg i rekonvalens i India og

Thailand vinteren 2001. Han fortsatte likevel arbeidet for Burmas sak fra sykesengen etter at han vendte hjem til Norge på senvinteren 2001. I Kuløys fravær ble arbeidet skjøttet av de andre medlemmene av arbeidsutvalget, men det var ikke til å unngå at virksomheten ble noe svekket, i og med at vi ikke kunne trekke på Kuløys rike erfaring. Dette ble selvsagt enda mer problematisk etter hans bortgang. Året som helhet har derfor vært preget av forsøk på å holde virksomheten i gang i en situasjon der den viktigste kilden til kunnskap om veivalg ble borte.

Organisatorisk endring

Høsten 2000 ble det opprettet en egen komite innen Samarbeidsutvalget for Burma, som fikk i oppgave å ta et kritisk blikk på vår organisasjonsform og legge fram forslag om organisatoriske endringer. Da Samarbeidsutvalget for Burma i sin tid ble opprettet, var tanken at det skulle være et utvalg der Burma-kunnskap, fagkunnskap og støttevirksomhet kunne finne sammen. Dette ble også i stor grad realisert, men utover på nittitallet begynte andre aktører, som ikke var med i Samarbeidsutvalget, også å bli aktive overfor Burma, først og fremst med nødhjelp til flyktninger. Dessuten drev noen av de organisasjonene som var med i Samarbeidsutvalget sin egen Burma-virksomhet, noe som kunne medføre kryssende

interesser. Det påvirket ikke samarbeidet innad i negativ retning, men det ble innsett at det i lengden var en uheldig situasjon.

Komiteen som så på vår organisasjonsform hadde flere møter på høsten 2001 og utover våren 2001, og konkluderte med at det burde foretas en større organisatorisk endring for å løse problemet med den organisatoriske "ubalansen" innen Samarbeidsutvalget. Endringsforslagene gikk ut på følgende:

- De representantene for organisasjoner som selv har virksomhet rettet mot Burma og som sitter i Samarbeidsutvalget, trer ut av Samarbeidsutvalget.
- Det tas initiativ til å opprette et nytt forum, kalt Burmaforum, hvis formål er å fremme samarbeid mellom de forskjellige norske aktørene som er aktive overfor Burma.
- De organisasjonene som vil tre ut av Samarbeidsutvalget vil sitte inntil Burmaforum er opprettet.
- Det må arbeides for å få inn nye medlemmer i Samarbeidsutvalget, slik at både Burmakompetansen og den faglige kompetansen styrkes.

Disse endringsforslagene ble vedtatt på Samarbeidsutvalgets styremøte 25. september 2001. Der ble det også vedtatt å endre navnet fra Samarbeidsutvalget for Burma til Den norske Burmakomite.

Aktiviteter i Norge

Sanksjonskrav

Den norske Burmakomite har, i tråd med gjentatte krav fra demokratibevegelsen, lenge arbeidet for at den norske regjering skal innføre lovfestede økonomiske sanksjoner mot regimet i Burma. I et brev til regjeringen ba Den norske Burmakomite, med støtte fra Kirkens Nødhjelp, LO, PD Burma/Worldview Rights, Flyktingerådet, Støttegruppen for Burma, Redd Barna og Norsk Folkehjelp, regjeringen innføre selektive økonomiske sanksjoner mot Burma som en direkte oppfølging av ILO-resolusjonen av november 2000.

Bakgrunnen for brevet var at:

- Gjeldende norsk politikk - regjeringens oppfordring til frivillig boikott fra næringslivets side - har tapt sin virkning: Norges handel med Burma økte med hele 224% fra 1999-2001 (kilde: SSB), og norsk næringsliv er dermed i økende grad med på å finansiere militærregimets undertrykkingsapparat.
- ILO-resolusjonen har et spesifikt mandat - å gjøre slutt på tvangsarbeidet i Burma. At de pågående samtaler er av en sensitiv karakter må derfor ikke aksepteres som grunn til å ikke forberede ytterligere påtrykk. ILOs oppfordring bør derfor følges opp uavhengig av samtaler.

I brevet til regjeringen foreslår organisasjonene at sanksjonene bør skje som en etappevis opptrapping:

- 1: Forbud mot import av tvangsarbeidsvarer, dvs. tømmer, trelast og treprodukter som svar på ILO-resolusjonen.

- 2: Investeringsforbud og forbud mot klesimport bør innføres ved en senere dato, dersom det, ifølge de involverte parter, ikke er kommet i stand en forpliktende dialog om demokratisk overgang innen en rimelig frist. Den endelige fristen bør fastsettes i konsultasjon med den burmesiske demokratibevegelsen, som har de beste forutsetningene for å vurdere utviklingen i dialogprosessen.

Den norske Burmakomite mottok ikke svar fra regjeringen før den gikk av, og besluttet derfor å sende et nytt brev med samme krav til den nye samarbeidsregjeringen.

Dannelsen av Burmaforum

Den norske Burmakomite tok 8. november initiativ til dannelsen av et felles forum for å fremme Burmas sak i Norge. Bakgrunnen for initiativet var at i løpet av de siste 5-6 åra har flere norske hjelpeorganisasjoner og NGOer blitt aktive i å hjelpe Burmas folk i den vanskelige situasjonen de befinner seg i. Samtidig er det flere tunge organisasjoner som frem til nå ikke har engasjert seg i Burma-saken, men som muligens vurderer å bli det.

Formålet med forumet er først og fremst informasjonsutveksling om aktuelle temaer som opptar de ulike organisasjonene, samt muligheten for å utvikle ad hoc former for samarbeid, hindre mulige overlappinger eller utilsiktede interessekonflikter. Videre vil et slikt forum være viktig for å utvikle en god samarbeidskultur med tanke på fremtidige norske engasjement i et fritt Burma.

Initiativet ble møtt med positiv respons, og på møtet deltok representanter for følgende organisasjoner: Flyktningerådet, LO, Strømme-stiftelsen, Leger uten grenser, Støttegruppa for Burma, Norsk Folkehjelp, PD Burma/Worldview Rights, og Den norske Burmakomite. Utenriksdepartementet stilte også med en observatør. Ytterligere organisasjoner som ville ta del, men som var forhindret fra å møte, var Kirkens Nødhjelp, Raftostifelsen, Amnesty og NORAD, de to sistnevnte som observatører.

Forumet vil møtes to til tre ganger i året og ha en løs organisasjonsform med et rullerende lederskap.

Informasjonsmøter for Bærum og Oslo kommune, 22. august og 30. oktober

Høsten 2001 tok Norge imot ca. 50 burmesiske kvoteflyktninger fra Maneeloy flyktningeleir i Thailand. Samtlige flyktninger ble bosatt i Bærum og Oslo kommune. I den forbindelse tok Bærum flyktninge- og innvandrekontor kontakt med NBK med en forespørsel om å holde et informasjonsmøte for de ansatte i Bærum kommune ansvarlig for å integrere flyktningene. Før flyktningene ankom Norge, ble det derfor holdt et informasjonsmøte for Bærum kommune 22. august. Gro Anett Nicolaysen informerte om den politiske situasjonen i Burma og bakgrunnen for flyktningestrømmen, mens Dennis Daws, ansatt av Bærum kommune som sosialarbeider for de burmesiske flyktningene, innledet om burmesisk kultur og eventuelle problempunkter med tanke på integrering av flyktningene.

Etter de burmesiske flyktningenes ankomst til Norge, ble det 30. oktober holdt et nytt informasjonsmøte for både Oslo og Bærum kommune. Gro Anett Nicolaysen innledet om den humanitære situasjonen i Burma og Norges Burma-policy, Thida (DVB) informerte om burmesisk kultur og om sine er-

faringer som burmesisk flyktning i Norge, mens Khin Maung Win (DVB) redegjorde for den politiske situasjonen i Burma. Det ble også vist videoer.

Workshop om Burma, 8. desember

I forbindelse med tiårsjubileet for tildeling av Nobels fredspris til Aung San Suu Kyi og den verdensomspennende Nobelkampanjen til støtte for henne og det burmesiske folk, arrangerte Den norske Burmakomite, PD Burma/Worldview Rights og Kirkens Nødhjelp en workshop om Burma med fokus på den etniske dimensjonen av konflikten i Burma. Utenriksdepartementet finansierte workshopen.

Formålet med workshopen var at norske og internasjonale organisasjoner, politikere og akademikere skulle få bedre kjennskap til den etniske problematikken i landet, samt problempunktene bak freds- og forsoningsarbeidet i Burma. Videre ønsket arrangørene å bringe inn Guatemala som et komparativt perspektiv for å muliggjøre en utveksling av erfaringer mellom de to landene. Et annet siktemål var å gi de tre lederne for de etniske gruppene i Burma internasjonal eksponering, samt anledning til å snakke på egne vegne. Workshopen var ment som et ledd i den etniske komité sitt videre påvirkningsarbeide.

På workshopen møtte ca. 50 personer fra blant annet Utenriksdepartementet, ulike institusjoner, akademikere og NGO-miljøet. I den første halvdel av workshopen ble bakgrunnen for den etniske konflikten i Burma, de etniske gruppers politiske ståsted, og mandatet til den nyopprettede etniske komitéen introdusert. Under annen halvdel av workshopen ble erfaringer fra Guatemalas kamp frem mot demokrati diskutert, og det ble satt av tid til spørsmål og diskusjon. Referatet fra workshopen ble distribuert internasjonalt.

Prosjekter støttet i 2001

National Coalition Government of the Union of Burma (NCGUB)

NCGUB er en koalisjonsregjering satt sammen av valgte representanter til parlamentet i Burma under ledelse av Dr. Sein Win. Under de frie valgene i 1990 vant NLD overlegent med 80 % av plassene i Parlamentet, men fikk ikke danne regjering. De nyvalgte parlamentsmedlemmene møttes derfor i hemmelighet for å danne en midlertidig regjering, NCGUB, i de da frie områdene mot den thai-burmesiske grensa. Da militærregjeringen oppdaget demokrati-bevegelsens hovedkvarter, Manerplaw, i 1995 så parlamentarikerne seg nødt til å forlate Burma for å fortsette sin virksomhet i eksil. NCGUBs mandat har siden den gang vært å samle internasjonal støtte til NLD og Burmas sak, samt å belyse de grove overgrepene mot Burmas befolkning.

NBK er en av NCGUBs hoveddonorer. Også i 2001 har NBK gitt støtte til NCGUBs hovedaktiviteter ledet av hovedkontoret i Washington D.C., samt deres bevisstgjøringsprosjekt inne i Burma.

I 2001 har samarbeidet mellom NCGUB og NBK kommet inn i ryddigere former, med en klarere arbeids- og ansvarsfordeling. NCGUBs finanskomite har også styrket seg betraktelig og påtatt seg oppfølgingsansvaret for noen prosjekter.

NCGUB har også i 2001 drevet aktivt påvirkningsarbeid:

- I perioden 29. mars til 20. april lobbet en NCGUB-delegasjon og en delegasjon bestående av representanter fra en rekke burmesiske organisasjoner i eksil for en sterk resolusjon på UNHCRs 57. sesjon.
- 16.-29. september, i forkant av at EUs *Common Position* på Burma ble revurdert, sendte NCGUB en delegasjon til Europa for å fremme eksilregjeringens synspunkt om at EUs sanksjonslinje ikke bør mykes opp grunnet manglende fremgang i samtalen.

I 2001 har NCGUB styrket og videreutviklet sitt interne arbeid i Burma. Dette arbeidet innebærer blant annet:

- Å styrke og støtte de demokratiske kreftene inne i Burma, blant annet NLD, politiske organisasjoner, og studenter.
- Innhente informasjon om den reelle situasjonen i Burma.
- Gi støtte til politiske fanger og deres familier.

Med norske midler, kanalisert gjennom NBK, ga

NCGUB i 2001 også humanitær støtte til de aktive burmesiske politiske organisasjonene på grensen til Thailand, India og Bangladesh. Støtten har i all hovedsak gått til innkjøp av mat og medisiner. Støtten ble fordelt på 25 politiske organisasjoner.

For å imøtekomme den nye situasjonen ønsker NCGUB å flytte en del av sine aktiviteter fra Washington D.C. til Thailand for å øke presset på de asiatiske landene.

NCGUBs dokumentasjonssenter for menneskerettigheter, Human Rights Documentation Centre (HRDU)¹, har tidligere mottatt støtte direkte fra Den norske Burmakomite, men i 2001 har ansvaret for dette prosjektet ligget hos NCGUB. I tett samarbeid med Democratic Development Committee, Network for Democracy, Karen Information Centre, Karenni Information Centre og Mon Human Rights Forum, la HRDU frem en analyse-rapport om tvangsarbeid i Burma. Rapporten, som ble sendt til ILO i forkant av ILO-delegasjonens reise til Burma i september, inneholdt også anbefalinger til ILO.

I år kom HRDUs menneskerettighetsårbook for første gang ut på CD-rom.

Political Defiance Committee (PDC)

Political Defiance Committee (PDC) ble opprettet 4. august 1992 av National Council of the Union of Burma (NCUB) som er en paraplyallianse bestående av de fleste burmesiske opposisjonsgruppene. PDC, som er én av seks komiteer under NCUB, ble opprettet for å fremme og koordinere NCUBs bevisstgjøringsarbeid i Burma. PDC har i alt 17 arbeidsgrupper som opererer langs Thailand-Burma grensa (15), Kina-Burma grensa (1), og India-Burma grensa (1). PDC har også noen arbeidsgrupper inne i Burma.

PDC har som siktemål å styrke og videreutvikle allerede etablerte aktiviteter og grupper gjennom blant annet NLD, fagbevegelsen, buddhistiske munkesamfund som sympatiserer med demokratibevegelsen, og studentorganisasjoner inne i Burma. Videre består arbeidet i å styrke kommunikasjonsnettverket mellom demokratibevegelsen inne i Burma og i eksil gjennom å muliggjøre utveksling av informasjon.

PDCs interne arbeid skiller seg fra NCGUBs interne arbeid da PDC i all hovedsak arbeider for å mobilisere og styrke demokratibevegelsen på grasrotnivå inne i Burma. I tillegg arbeider NCGUB og PDC i geografisk forskjellige områder. På et møte mellom NCGUB og NCUB i januar 2001 kom de to organisasjonene frem til en felles strategi for å bedre sitt bevisstgjøringsarbeid. Det ble også besluttet på møtet at midler til PDC fortsatt kanaliseres gjennom NBK, men at NCGUB er ansvarlig for å følge opp prosjektet.

NBK har inntil 2001 kun gitt støtte til PDCs radioprojekt. Men i lys av den senere utviklingen i Burma besluttet NBK å øke bevilgningen i 2001 for også å kunne fremme PDCs arbeid for å styrke demokrati-

bevegelsen på grasrotnivå inne i Burma.

Radioprojektet "Grassroot Democratization in the Armed Forces and some Government Services" har fra oppstart i september 1998 mottatt støtte fra NBK. Prosjektet har som formål å demobilisere den burmesiske hæren, for på den måten å oppmuntre soldater til å forlate hæren. Radioprojektet kringkaster tre ganger daglig, og har en høy lytterandel blant burmesiske soldater. PDC har iverksatt et hjelpeapparat for å veilede og gi økonomisk hjelp til avhoppere fra hæren. I 2001 støttet PDC 80 avhoppere fra hæren.

PDC gir også ut nyhetsbrevet "Aung San Journal", som inneholder informasjon om demokrati og menneskerettigheter. Nyhetsbrevet er rettet mot den burmesiske hæren for å stimulere flere soldater til å forlate hæren.

¹ HRDUs kontor og virksomhet ble opprettet med støtte fra de norske jusstudentenes humanitæraksjon (HUMAK) i tiden etter innsamlingen i 1994, og hvert år siden har HRDUs årbook vært et viktig bakgrunnsmateriale for ulike foras diskusjon om menneskerettighetssituasjonen i Burma.

National Health and Education Committee (NHEC)

NHEC har mottatt støtte fra Den norske Burmakomite siden organisasjonen ble opprettet på begynnelsen av nittitallet. NHEC er den eneste burmesiske organisasjonen som representerer samtlige politiske partier og etniske grupper og er derfor et godt eksempel på et vellykket inter-etnisk samarbeid.

Ved at også andre giverorganisasjoner har gått inn å støttet NHEC de siste årene, har organisasjonen styrket seg på flere områder. Spesielt har organisasjonen styrket og videreutviklet utdanningsdelen ved at Den danske Burmakomiteen har vært proaktive i forhold til å bygge opp kompetansen på dette området. Videre har NHEC styrket seg ved å ansette Thein Lwin, en burmesisk professor fra University of Newcastle, England, til å videreutvikle organisasjonens mange prosjekter.

Med midler fra Den norske Burmakomite iverksatte NHEC i desember 2000 et preventivt HIV-AIDS prosjekt blant de burmesiske innvandrerne i Mae Sod-området i Thailand. Prosjektet ble videreført i 2001 med gode resultater. NHEC tar nå sikte på å videreføre HIV-AIDS prosjektet også til de internt fordrevne i Burma. NHEC har i flere år distribuert helse- og utdanningsmateriale til de internt fordrevne, og har derfor bygget opp et godt nettverk for å kunne nå de internt fordrevne også med forebyggende HIV-AIDS tiltak.

Den norske Burmakomite har også i 2001 gitt støtte til distribusjon av helse- og utdanningsmateriale til de internt fordrevne. Støtten ble, i henhold til en prosentvis allokering, fordelt på 19 organisasjoner.

Democratic Voice of Burma (DVB)

"For Burma politics, we are depending on you. You are the only voice we have in Burma. We have no right to speak inside Burma and we cannot express ourselves. We just have to applaud when you say things that we wanted to say. I am sure you are the most hated radio station by the army." Thakin Thein Pe

Opposisjonsradiostasjonen DVB ble opprettet 19. juli 1992 i Oslo, og har siden den tid kringkastet daglig inn til Burma fra kontorlokalene i Oslo sentrum. DVB kringkaster to ganger daglig, én time om morgenen og én time om kvelden. DVB er unik på den måten at den er den eneste radiostasjonen som sender på både burmesisk og andre språk.

Tre DVB-journalister, med ansvar for de etniske programmene, ble i begynnelsen av 2001 invitert til hovedkontoret i Oslo for et tre måneders intensivt opplæringskurs. Kvaliteten på DVBs etniske

programmer har av den grunn økt betraktelig gjennom 2001. Mot slutten av 2001 kunne DVB også utvide deres etniske programmer ved å også inkludere programmer på Kayah.

I 2001 oppnådde DVB en høyere kvalitet på mottakerforhold inne i Burma, samt på innholdet i deres nyhetsprogrammer. DVBs nyheter har tidligere vært

basert på å hente inn informasjon fra eksilmiljøet og andre nyhetsbyråer, mens i 2001 har DVB ofte vært primærkilden til informasjon om situasjonen i Burma. Dette forklares med at DVB både har blitt mer profesjonelle samt økt sin kapasitet ved å ansette flere medarbeidere. Videre har DVB vært mer proaktive med å foreta intervjuer fra et bredt spekter av mennesker inne i Burma. Foruten private selskaper og NGOer, fortok DVB intervjuer med blant annet

ledere for NLD, tidligere politikere, og religiøse ledere. Gjennom 2001 har BBC nesten daglig benyttet seg av DVB som kilde til informasjon, og flere internasjonale mediaorganisasjoner har sitert DVB-nyhetene.

DVB foretok noen organisatoriske endringer i 2001. Aye Chan Naing, som var med på å starte DVB i 1992, ble i 2001 utnevnt til direktør for radiostasjonen etter Harn Yawng hwe.

I forbindelse med 100-årsjubileet for Nobels fredsprisvinnere lanserte Posten Norge en serie frimerker med motiv av tidligere fredsprisvinnere, blant dem Aung San Suu Kyi. I en av sine sendinger sa DVB til sine lyttere at de første 200 som skriver til DVB-kontoret i Norge ville få tilsendt et frimerke av Aung San Suu Kyi. Responsen var overveldende, noe som er en grundig dokumentasjon på at DVB har mange lyttere også inne i Burma. DVB gikk i gang med å sende svarbrev med frimerket av Suu på alle brev. Men ingen av brevene kom frem, og DVB gikk derfor i begynnelsen av 2002 i gang med å sende brevene på nytt, men denne gangen rekommandert.

I 2001 mottok DVB støtte fra den Danske Burma Komité, Olof Palme Internationella Center, Kim Dae Jung Peace Foundation, National Endowment for Democracy, Open Society Institute og Den norske Burmakomite.

Les mer om DVB på: <http://www.dvb.no>

Shan Herald Agency for News (S.H.A.N.)

S.H.A.N. ble først etablert som en nyhetsorganisasjon 27. desember 1991 inne i Burma i de daværende frie områdene i Shan-staten (Free Shan Territory). I 1996 okkuperte den burmesiske juntaen de frie områdene,

og S.H.A.N. flyttet sin virksomhet til Thailand. Siden den tid har S.H.A.N. arbeidet som en uavhengig nyhetsorganisasjon med det formål å gi troverdig informasjon om den politiske, sosiale, økonomiske og humanitære situasjonen i Shan-staten. S.H.A.N. er ikke assosiert med noen politiske eller væpnede organisasjoner, men drar nytte av uformelle kontakter med Shan-motstandsbevegelsen og demokratibevegelsen i eksil.

NBK ga i 2001 tre måneders støtte til driften av S.H.A.N. sine aktiviteter, som blant

annet inkluderte publisering av S.H.A.N. sitt månedlige nyhetsbrev² ("Independence"), nett-rapportering på både engelsk og thailandsk, internettsider, og seks workshops med fokus på media opplæring til unge burmesere.

Nyheter fra S.H.A.N. finner du på:
<http://www.shanland.org>

All Burma Federation of Student Unions (ABFSU)

ABFSU, tidligere All Burma Student's Union (ABSU), ble opprettet i mars 1936. Etter Burmas uavhengighet fra britene har organisasjonen kjempet for nasjonal forsoning, og for å bedre utdanningssystemet i Burma. Regimet slo hardt ned på deres aktiviteter, og organisasjonen gikk derfor under jorda i 1949.

Organisasjonen har i flere tiår kjempet for akademisk frihet, fred og demokrati, og spilte en avgjørende rolle under massedemonstrasjonene i 1988. I 2001 fikk ABFSU og deres leder, Min Ko Naing, Studentenes fredspris i Trondheim. Min Ko Naing har sittet fengslet siden mars 1989.

I august 1998 opprettet et titalls ABFSU-medlemmer, som flyktet landet i kjølvannet av demonstrasjonene i

² Nyhetsbrevet kommer ut på shan, burmesisk, engelsk, og thailandsk (siden juli 2001). Nyhetsbrevet blir også distribuert inne i Burma.

1996 og 1998, et kontor på den thai-burmesiske grensa. ABFSUs kontor i Thailand har som hovedsiktemål å øke bevisstheten og spre informasjon om studentbevegelsen inne i Burma og den nåværende utdanningssituasjonen i Burma. Videre arbeider organisasjonen tett med andre internasjonale studentorganisasjoner i forbindelse med ulike kampanjer, blant annet "Free Min Ko Naing"-kampanjen.

ABFSU ga i 2001 ut en rapport om den virkelige utdanningssituasjonen i Burma. Rapporten tar for seg gapet mellom de vanlige skolene og militærakademiene i Burma.

ABFSU mottok i 2001 kun støtte fra Den norske Burmakomite.

All Burma Students' Democratic Front (ABSDF)

Organisasjonen ble opprettet av de burmesiske studentene som flyktet til Burmas grenseområder etter de blodige massedemonstrasjonene i 1988. ABSDF har i dag, inkludert de som bor i flyktningeleirer, rundt 1300 medlemmer. I samarbeid med demokrati-bevegelsen driver mange av disse fortsatt aktivt påvirknings- og bevisstgjøringsarbeid fra grenseområdene. I dag bor det 803 ABSDF-medlemmer i ABSDF sine leirer langs Burmas grenser til Thailand, India og Kina. Den norske Burmakomite har gjennom flere år gitt matvarestøtte til ABSDF-medlemmer langs grensa.

Den norske Burmakomite har i 2001 også gitt støtte til ABSDFs skole "Dawn Gwin" inne i Burma. Skolen ble opprettet i 1994 og har i dag omlag 330 elever, som er både barn av ABSDF-medlemmer og barn av internt fordrevne som ikke har tilgang til annen

skolegang. På grunn av endringer i Thailands policy og angrep fra den burmesiske hæren, har skolen vært nødt til å flytte flere ganger. I dag drives skolen i Ban Sala Karen flyktningeleir.

Karen Human Rights Group (KHRG)

KHRG har siden 1992 arbeidet for å avdekke brudd på menneskerettighetene blant Karen-folket i Burma og langs den thai-burmesiske grensa. Organisasjonens arbeidsoppgaver består i all hovedsak i å samle inn, oversette, og analysere innkommende informasjon om menneskerettighetsbrudd, utdanne og trene frivillige i metoder for å samle og analysere informasjon, samt øke bevisstheten og forståelsen av menneskerettighetene blant Karen-folket. KHRG arbeider i flyktningeleirene i Thailand og i deler av Burma som ikke er kontrollert av SPDC.

I sitt arbeid legger KHRG vekt på at det er landsbyboerne som er den primære og troverdige kilden til informasjon, og ønsker derfor at det er disse historiene som blir presentert til det internasjonale samfunnet. Etter at landsbyboernes historier er samlet inn, blir historiene fremstilt med en situasjonsanalyse og bilder

fra det aktuelle området.

KHRG samarbeider tett med andre organisasjoner med samme formål og distribuerer sitt materiale til FN, ambassader og internasjonale menneskerettsorganisasjoner. Mye av KHRGs materiale blir blant annet benyttet i HRDUs menneskerettighetsårbok. Dokumentasjonen fremstilt av KHRG var etter sigende avgjørende for ILO-resolusjonen.

KHRGs omfattende dokumentasjon finnes på:
<http://www.khrg.org>

Human Rights Foundation of Monland (HURFOM)

I mer enn seks år har HURFOM arbeidet aktivt for å informere verdenssamfunnet og Mon-folket om brudd på menneskerettighetene i Sør-Burma. Videre arbeider organisasjonen for å bygge opp og styrke kunnskapsnivået om demokrati og menneskerettigheter blant lokalbefolkningen gjennom ulike opplæringskurs og ved å distribuere et nyhetsbrev på Mon.

HURFOM understreker at Burma, som har ratifisert både FNs *Convention on Elimination of All Forms of Discrimination against Women* i 1997 og FNs *Convention on the Rights of the Child* i 1991, fortsatt er skyldig i grove brudd hva gjelder kvinner og barns

rettigheter. Gjennom workshops og distribusjon av informasjonsmateriell ønsker organisasjonen å informere om den reelle situasjonen for kvinner og barn i Burma. HURFOM har i alt fire hovedprosjekter:

1. Publisere månedlig menneskerettighetsrapport på engelsk.
2. Bevisstgjørings- og opplysningsarbeid mht. menneskerettigheter og demokrati blant Mon-folket.
3. Publisere og distribuere nyhetsbrev på Mon.
4. Kvinner og barns rettigheter.

NBK støttet i 2001 prosjektene 2-4, da prosjekt 1 mottok full støtte fra NCGUB.

Vedlegg 1

Situasjonen i Burma

Oppsummering

I Burma er det generalene som har makten. Burma er et av de største, fattigste og mest etnisk sammensatte land i Sørøst-Asia. Landet har vært styrt av ulike militærregimer siden 1962. De første frie valgene ble holdt i 1990. Aung San Suu Kyi sitt parti, National League for Democracy (NLD), vant overveldende med 80% av plassene i parlamentet, men fikk ikke lov til å danne regjering. Militærregimet har siden da ført en bevisst strategi for å marginalisere og svekke NLD. Kun det siste året har regimet myket opp retorikken mot NLD og trappet ned forsøk på å utradere partiet. Militærregimet i Burma ser det som sin hovedoppgave å sikre Burmas sikkerhet, stabilitet og nasjonal identitet ved å bruke makt. Utvikling av landet og bekjempelse av fattigdom er ikke prioritert, og presse og media er statskontrollert.

I oktober 2000 innledet regimet hemmelige samtaler med Aung San Suu Kyi. Men fortsatt er samtalenes innhold ikke offentliggjort eller formalisert, Aung San Suu Kyi sitter fremdeles i husarrest og de etniske gruppene er ennå ikke inkludert i samtalen.

De vestlige nasjoner betrakter Burma som en pariastat, og har derfor trukket tilbake bistand og bilateralt samarbeid med Burma til landet innfører politiske reformer. USA og EU har innført sanksjoner mot Burma, og ILO tok i 2000 for første gang i historien i bruk artikkel 33, der organisasjonen ber alle medlemsland revurdere sitt samkvem med Burma for å gjøre slutt på tvangsarbeidet i landet.

Burma er rik på naturressurser, men flere tiår med diktatorisk styresett har hindret Burma fra å utnytte disse ressursene til å utvikle landet. På landsbygda har mindre enn 2% av husholdene tilgang til innlagt vann, og under 10% tilgang til elektrisitet. I de urbane områdene er situasjonen noe bedre.

Det er mer enn 135 etniske grupper i Burma som snakker mer enn 100 ulike språk og dialekter. De etniske gruppene utgjør ca. 40% av de omlag 50 millioner mennesker som bor i Burma, og opptar ca. 55% av landområdene. Det er derfor ikke riktig å omtale de etniske gruppene som minoriteter. De etniske områdene mottar betydelig mindre statlige tilskudd enn de hovedsakelig burmanske områdene. Burmesiske myndigheter diskriminerer ytterligere mot disse gruppene ved at de får enda mindre tilgang til utdanning- og helsetilbud.

De fleste etniske gruppene har i flere tiår vært i konflikt med militærregimet. I de områder der de etniske gruppene har inngått våpenhvileavtaler med regimet har volden avtatt noe, mens bruken av tvangsarbeid derimot har økt betraktelig. Videre blir landsbyboerne også tvunget til å gi fra seg landområder til nye burmesiske militærleirer.¹ I de områder der det ikke er inngått våpenhvileavtaler, krenkes fortsatt menneskerettighetene på det groveste.

Burmas økonomi ligger i ruiner, med en årlig inflasjon på over 50%. Burma har status som et av FNs minst utviklede land (MUL). Ikke i noe annet asiatiske land brukes det færre statlige midler til den sosiale sektoren enn i Burma. Det anslås at Burma bruker 0.5% av BNP på helse, 1.1% på utdanning, og hele 40% på hæren. Den humanitære krisen i Burma er alvorlig. I følge UNDPs *Human Development Report 2001* utviklingsindeks rangeres Burma på 118. plass av totalt 162 land.

På grunn av den politiske situasjonen mottar Burma lite bilateral og multilateral støtte, og investerings sanksjoner mot Burma har tildels lyktes i å holde private investeringer nede. De underliggende årsaker til at Burma ikke klarer å stimulere til økonomisk vekst er likevel at regimet fører en økonomisk politikk som er uansvarlig, inkompetent, og diktatorisk. De seneste årene har flere asiatiske selskaper trukket seg ut av Burma, ikke av moralske grunner, men fordi det rett og slett er umulig å gjøre business i landet. En liten kjerne av mennesker med kontakter oppover i systemet høster fruktene av de få økonomiske muligheter som finnes i Burma.

Burmas menneskerettighetsrulleblad er et av de verste i Asia. Den pågående konflikten mellom militærregimet og de etniske gruppene har direkte bidratt til at rundt en halv til én million burmesere lever som internt fordrevne, og at omlag 130.000 lever som flyktninger i nabolandene.

¹ I de områder der det er inngått våpenhvileavtaler har tilstedeværelsen av den burmesiske hæren økt betraktelig. De tidligere såkalte "grå-områder" er nå kontrollert av den burmesiske hær.

Samtalene

En EU-troika som besøkte Burma i januar beskrev de hemmelige samtalene mellom Aung San Suu Kyi og militærregimet, som ble innledet i oktober 2000, "som den mest interessante utvikling i Burma siden 1990." Men i skrivende stund har samtalene fortsatt ikke blitt formalisert og regnes fortsatt for å være på et tillitsbyggende nivå. Aung San Suu Kyi har sittet i husarrest siden september 2000.

Den burmesiske eksilregjeringen understreker at en forutsetning for demokratisering i Burma er at en tresidig dialog, der militærregimet, demokratibevægelsen (NLD) og de etniske gruppene er representert, kommer i gang snarest. Begrepet tresidig dialog ble for første gang tatt i bruk i FN generalforsamling sin resolusjon i 1994 for å understreke at konflikten i Burma ikke kan løses ved at bare to parter innleder en dialog. De etniske gruppene er fortsatt ikke inkluderte i de hemmelige samtalene mellom Aung San Suu Kyi og SPDC.

En diskusjonen om en fremtidig tresidig dialog har reist spørsmål om hvem som skal representere de etniske gruppene. I august 2001 møttes ledere fra de største etniske gruppene for å diskutere behovet for å styrke og koordinere arbeidet seg i mellom. Møtet resulterte i opprettelsen av en etnisk komité, Ethnic Nationalities Solidarity and Cooperation Committee (ENSCC). ENSCC sin målsetning er å skape enighet og inspirere til et tettere samarbeid mellom de etniske organisasjonene i lys av en forestående tresidig dialog. Opprettelsen av den etniske komiteen er på mange måter unik, fordi de etniske gruppene for første gang fremstår som en samlet enhet som snakker med én stemme.

Demokratibevægelsen understreker behovet for å utøve ytterligere press på regimet for at samtalene skal videreutvikles til en substansiell dialog. For å ikke forspille potensialet som ligger i samtalene, etterlyser den burmesiske demokratibevægelsen en felles strategi fra det internasjonale samfunnet. Harn Yawng hwe, rådgiver til eksilstatsministeren Sein Win, påpeker at det ikke handler om hvorvidt generalene vil foreta en endring, men om hva som vil få dem til å endre strategi og i hvilken retning. Det internasjonale samfunnet har ikke iverksatt nye tiltak for å presse generalene, men har ved flere ulike anledninger påpekt at de ikke er fornøyd med fremdriften i samtalene, og at et minimum av kriterier må imøtekommes før samtalene oppfattes som seriøse.

I løpet av 2001 løslot SPDC rundt 200 politiske fanger, og omlag 25 NLD partikontorer ble gjenåpnet. Det internasjonale samfunnet ønsker initiativet velkommen, men påpeker at rundt 1500 politiske fanger fortsatt sitter fengslet og at NLD foreløpig ikke har noen reell politisk makt. EU har gått sterkt ut ovenfor SPDC og påpekt at tiltakene ikke ansees som politiske reformer.

Menneskerettighetssituasjonen

I resolusjonen om menneskerettighetssituasjonen i Burma på den 56. sesjon av FN generalforsamling 19. november 2001, heter det at regimet har iverksatt noen positive tiltak for å bedre situasjonen, men at menneskerettighetssituasjonen i landet fortsatt er graverende. I punkt 18 i resolusjonen står det følgende:

"The General Assembly deplores the continued violations of human rights, in particular those directed against persons belonging to ethnic and religious minorities, summary executions, rape, torture, force labour, forced portering, forced relocation, use of anti-personnel landmines, destruction of crops and fields and dispossession of land and property, which deprives those persons of all means of subsistence and results in large-scale displacement of persons and flows of refugees to neighbouring countries, with negative effects for those countries, and an increasing number of internally displaced persons."

For første gang siden 1995 tillot SPDC FN's spesialrapportør å reise til Burma for å vurdere menneskerettighetssituasjonen i landet. Tidligere spesialrapportør, Rajsomer Lallah, kjent for sine meget kritiske rapporter, sa fra seg stillingen i november 2000 i protest mot at SPDC har nektet ham innreise til Burma. Den nye rapportøren, Paulo Sergio Pinheiro, som tiltrådte 28. desember 2000, foretok i løpet av 2001 to reiser til Burma og møtte begge ganger representanter for de etniske gruppene samt Aung San Suu Kyi.

Basert på sine to reiser til Burma avla spesialrapportøren 20. august en rapport til FN's generalforsamling om menneskerettighetssituasjonen i Burma. Det ble i rapporten påpekt at enkelte positive tiltak hadde funnet sted, blant annet gjenåpning av NLD kontorer, kontinuerlig evaluering av tilstanden i fengslene, løslatelse av politiske fanger, samt at et notat om menneskerettighetskriterier var blitt distribuert til offentlige ansatte.

Men i de etniske områdene, og da spesielt i de områder der det ikke er inngått våpenhvileavtaler (Shan-, Mon-, Kayah-, og Kayin-statene), understreket Pinheiro at situasjonen stort sett var uendret. Den fortsatte strømmen av mennesker over grensene og det stadig økende antallet internt fordrevne, er en direkte følge av grove menneskerettighetsbrudd.

Videre påpekte spesialrapportøren at det i enkelte etniske områder pågår en "rasistisk/etnisk"-basert diskriminering. Situasjonen er spesielt graverende for muslimske og hindu minoriteter i Arakan-staten. Disse gruppene blir betraktet som ikke-borgere, og militærregimet har iverksatt en lov som innebærer at disse gruppene må søke om autorisert tillatelse for å kunne reise utenfor sine landsbyer. Søknadskostnadene, som varierer i forhold til lengden på reisen, ligger fra 25 til 50.000 kyat². Det rapporteres at SPDC, i kjølvannet av flere sammenstøt mellom buddhister og muslimer i Sittwe, hovedstaten i Arakan-staten, nå har strammet inn den loven betraktelig.

I en landrapport om Burma fordømmer menneskerettighetsorganisasjonen Human Rights Watch Asia de grove menneskerettighetsbruddene i landet. "I 2001 var det ingen tegn til substansielle endringer i hverken policy eller i lovverket, og grove brudd på menneskerettighetene fortsatte uavbrutt", heter det i rapporten. I følge organisasjonen fortsatte hæren å relokalisere hele landsbyer til statskontrollerte byer. I januar forviste hæren 30.000 landsbyboere fra Karen-staten, da hæren satte i brann flere landsbyer i en offensiv mot Karen National Union (KNU). De forviste landsbyboerne føyes inn i den lange rekken av internt fordrevne og flyktninger.

Også i en rapport, utgitt av det amerikanske utenriksdepartement, kritiseres SPDC for å ha gjort lite for å bedre den graverende menneskerettighetssituasjonen og undertrykkingen av egen befolkning. I følge troverdige rapporter fra de etniske områdene, fortsatte henrettelser, tortur, og summariske arrestasjoner også i 2001. SPDC har fordømt rapporten på det sterkeste, og hevder innholdet i rapporten er uriktig.

Australia, som ofte blir kritisert av vestlige land for deres *Constructive Engagement*-policy med Burma, har tatt initiativ til et menneskerettighetsprogram, der det gis opplæring til burmesiske tjenestemenn. Australia bevilget omlag AUS \$ 140.000 for å holde fire opplæringsseksjoner. Aung San Suu Kyi skal ha gitt sin støtte til de australske initiativet.

HIV-AIDS

HIV-AIDS i Burma er et alvorlig og raskt økende problem, og det er derfor akutt behov for preventive tiltak. Å fremskaffe troverdig tallmateriale på hvor mange som er smittet er vanskelig, men FN anslår i en ny undersøkelse at tallet på voksne som er smittet ligger på rundt 3-3 ½% av en befolkningen på ca. 50 millioner. I Burma, som er verdens største produsent av opium, er tallene på HIV-smitte blant sprøytenarkomane blant de høyeste i verden, men humanitære organisasjoner hevder at epidemien nå også spres raskt utenfor de vanlige risikogrupperne.

Det er fortsatt stor uvitenhet om bruk av kondom, og i de fleste etniske områdene er bruk av kondom fortsatt et tabubelagt tema. Hjelpeorganisasjoner inne i Burma forteller også at vanlige burmesere blir arrestert dersom de blir tatt med kondom.

Medecins du Monde, som arbeider inne i Burma, fortalte til NBK i september at regimets strategi for å "løse" HIV-AIDS problemet er å isolere høyrisikogrupperne – de prostituerte og sprøytenarkomane. Organisasjonen Medecins du Monde mente at en slik strategi er lite effektiv, da slike tiltak tvinger disse gruppene til å gå under jorda, og dermed gjør det umulig å nå disse gruppene med preventivt arbeid.

Det internasjonale samfunnet har uttrykt sin misnøye med regimets håndtering av HIV-AIDS-krisen, da regimet lenge har vist mangel på vilje til hverken å anerkjenne eller utvikle effektive tiltak for å bekjempe problemet. Men i den senere tiden har regimet vist noe villighet til å håndtere HIV-AIDS-krisen, og internasjonale organisasjoner i Burma har fått noe mer spillerom.

I en pressemelding 8. oktober ba statsministeren for den burmesiske eksilregjeringen, Sein Win, Belgias utenriksminister (Belgia hadde formannskapet i EU) om å vurdere støtte til HIV-AIDS til Burma. Det er Sein Wins oppfatning at støtte til HIV-AIDS i Burma kan håndteres av uavhengige NGOer i konsultasjon med NLD, og distribueres gjennom lokalsamfunnet direkte til de områder der behovet er størst. I Burmas tilfelle betyr dette de etniske områdene, der det anslås at utbredelsen av HIV-AIDS er opptil fem ganger høyere enn i de sentrale områdene.

Da EU i oktober åpnet for humanitær bistand til Burma for å bekjempe HIV-AIDS-krisen, fyrte initiativet opp

² Kursen fluktuerer og lå i april 2001 på 1 USD=680 kyat. Kilde: FTUB.

under den pågående debatten om humanitær bistand til Burma. I et land som er så kontroversielt og vanskelig å arbeide i som Burma, er det like viktig å se på *hvordan* man arbeider som *hva man gjør*. Utfordringen ligger i å kunne hjelpe den nødlidende befolkningen i Burma uten å "hjelp" og gi legitimitet til regimet, som er ansvarlig for den humanitære og økonomiske krisen i Burma. På grunn av den uhyre komplekse situasjonen i Burma er det desto mer viktig at det internasjonale samfunnet enes om en koordinert strategi.

FNs nye *Joint Plan of Action 2001-2002* er derfor blitt tatt godt imot i de fleste miljøer. Initiativet går i kortheit ut på å koordinere ulike FN-tiltak med lokale og internasjonale NGOer.

Flyktninger/innvandrere

Den ekstreme situasjonen i grenseområdene og en skakkjørt økonomi har bidratt direkte til strømmen av burmesiske flyktninger til nabolandene. Thailand er spesielt utsatt på grunn av de pågående kampene i grenseområdene, samt Thailands 2.400 km lange grense med Burma. Tallmateriale viser at ca. 138.000 burmesiske flyktninger lever i flyktningeleirer langs den thai-burmesiske grensa og ytterligere 21.500 i flyktningeleirer i Bangladesh.

Den prekære økonomiske situasjonen i Burma har også bidratt til strømmen av ulovlig innvandring til Thailand, som anslås å være minst én million. I Thailands mange fabrikker arbeider de under kummerlige forhold med få eller ingen arbeidsrettigheter. Unge jenter ender ofte opp som slaver i Thailands mange bordeller. Thailandske myndigheter slår stadig ned på innvandringen med å sende burmeserne tilbake over grensen, men av mangel på tilfredsstillende alternativer i Burma, vender disse som oftest tilbake.

I Thailand er burmesiske flyktninger og innvandrere spesielt utsatt for vold og diskriminering fra thailandske myndigheter. Videre har flyktningestrømmen ikke bare skapt spenninger i regionen, men har også resultert i en omfattende hjerneflukt fra Burma. Thailand har ikke, og motsetter seg fortsatt, å ratifisere FN's flyktningekonvensjon fra 1951. I følge Thailands gjeldende flyktningepolitikk anerkjennes kun de som "flykter fra væpnet kamp" som genuine flyktninger med mulighet for midlertidig opphold i Thailand. En slik snever definisjon

av hva utgjør en flyktning gir ikke rom for burmesere som flykter fra Burma grunnet tvangsarbeid, tvangsrelokalisering, *portering* og tortur.

UNHCR, som har hatt kontorer i Bangkok, Thailand siden 1977, fikk først i 1998 tilgang til flyktningeleirene på den thai-burmesiske grensa, og UNHCR har i dag tre permanente feltkontorer langs denne grensa. Men UNHCRs mandat begrenser seg til registrering av flyktningene i leirene ettersom Thailand hverken tillater det internasjonale samfunnet eller UNHCR å ta del i forhandlinger om ulike repatrieringstiltak av burmesiske flyktninger og innvandrere. UNHCR bidrar ikke med humanitær hjelp til leirene og FN-organisasjonen har ingen reell mulighet til å beskytte de burmesiske flyktningene.

I Arakan-staten fortsatte UNHCR i 2001 sitt arbeid for å reintegrere repatrierte rohingyaer³ fra Bangladesh. UNHCR har vært representert i Arakan-staten siden 1994, men burmesiske myndigheter fortsetter å overvåke alle deres prosjekter, samt nekte FN-organisasjonen tilgang til enkelte områder i Arakan-staten.

Situasjonen for flyktningene og de internt fordrevne i Shan-staten har forverret seg betraktelig siden midten av 1990-tallet. Den forverrede situasjonen sees i lys av at den beryktede narkokongen, Khun Sa, kapitulerte til militærregimet på midten av 1990-tallet. Etter at han overga seg blusset kampene opp i Shan-staten, og den burmesiske hæren iverksatte en massiv terrorkampanje mot sivilbefolkningen for å få kontroll over viktige områder. I følge troverdige kilder skal minst 300.000 sivile ha blitt tvangsforflyttet til burmesiskkontrollerte relokaliseringeleirer. De som flyktet over grensen til Thailand fikk ikke tillatelse til å sette opp flyktningeleirer på thailandsk side, og mange ble sendt tilbake. Situasjonen er i dag fortsatt prekær, og Thailand motsetter seg fortsatt å etablere flyktningeleirer for flyktningene fra Shan-staten. Myndighetene i Thailand hevder at nye flyktningeleirer kun vil bidra til å øke flyktningestrømmen.

I 2001 skjerpet Thailands nye regjering sin flyktningepolitikk, og nye mottiltak har hatt alvorlige følger både for de burmesiske flyktningene og innvandrerne i Thailand. Mot slutten av 2001 besluttet Thailand blant annet å stenge den ti år gamle burmesiske flyktningeleiren Maneeloy, som har huset tidligere politiske aktive burmesere. Etter stengningen av Maneeloy har 2300 flyktninger blitt gjenbosatt i tredje land. De skandinaviske landene har til

³ Muslisk minoritet fra Arakan-staten. I perioden 1991-92 flyktet mer enn 260.000 rohingyar til Bangladesh på grunn av den burmesiske hærs terrorkampanje. Siden 1995 har de fleste av flyktningene blitt repatriert til Burma, men fortsatt lever 21.500 rohingyar i to flyktningeleirer i Bangladesh.

sammen tatt i mot flere hundre burmesiske flyktninger fra Maneeloy. Norge tok i mot omlag 50 burmesiske flyktninger i siste halvdel av 2001. Disse er i dag bosatt i Oslo og Bærum kommune. Thaiandske myndigheter har varslet at de vil komme til å stenge flere flyktningeleirer, og ønsker å repatriere alle burmesiske flyktninger og innvandrere snarest.

Tvangsarbeid og ILO

En ILO-granskningskommisjon konkluderte i en rapport i 1998 at det i Burma finner sted utstrakt bruk av tvangsarbeid. I følge Frie Faglige Internasjonale utsettes til enhver tid omlag 800 000 mennesker i Burma for tvangsarbeid. Militærregimet benytter seg av tvangsarbeid til blant annet å bygge jernbaner, demninger, turisthoteller og veier. Videre anvendes tvangsarbeid i forbindelse med *portering*, rydding av landmineområder, og til å dyrke jorda for hæren. Burmesiske flyktninger forteller om hvordan hæren organiserer militærrazziaer på landsbyer, og beordrer landsbyboerne til å "gi" arbeidskraft til hæren. Landsbyboerne blir så satt til å arbeide flere timer om dagen uten betaling og uten mulighet til å dyrke egen jord. Mat må de som oftest skaffe selv.

Hærens kritiske økonomiske situasjon, samtidig som den stadig utvides,⁴ ligger til grunn for at hæren til stadighet er avhengig av *porters* til å bære forsyninger og våpen gjennom uveisomt terreng. De som ikke klarer å holde ut presset blir slått og torturert, eller i verste fall drept.

Basert på en rapport fra en ILO-granskningskommisjon, som besøkte Burma i mai 2000, ble det på ILO-konferansens 88. sesjon i juni 2000 fattet et prinsippvedtak, der ILO oppfordrer sine medlemmer til å revurdere sitt samkvem med Burma, samt avstå fra samarbeid som støtter opp om tvangsarbeid. Burmas generaler fikk frist til november 2000 til å treffe egnede tiltak for å gjøre slutt på tvangsarbeidet.

En ILO-delegasjon til Burma oktober 2000 understreket at det ikke var truffet tilfredsstillende tiltak for å avskaffe tvangsarbeidet, og styringsgruppen i ILO vedtok derfor i november 2000 å sette vedtaket ut i livet. Vedtaket åpnet for ytterligere press, og militærregimet svarte i samme måned på trusselen om ytterligere press med å utstede en militær ordre som forbyr bruk av tvangsarbeid.⁵ ILO-vedtaket skal ha bidratt avgjørende til at de hemmelige samtaler mellom ASSK og regimet kom i stand

Den burmesiske fagbevegelsen, Federation of Trade Union-Burma (FTUB), ga ut en rapport i juni 2001 som dokumenterer at tvangsarbeidet i Burma fortsatte også etter november 2000. Rapporten ble presentert av en FTUB representant på en FAFO-konferanse høsten 2001 i Oslo.

I en ny rapport fra en ILO-delegasjon, som reiste til Burma i september-oktober 2001, ble det konkludert at det fortsatt gjøres utstrakt bruk av tvangsarbeid i Burma. Militærregimets implementering av forbudet mot tvangsarbeid var for svak, het det i rapporten.

På det påfølgende møtet i styringsgruppa i ILO, under dets 282. sesjon i november 2001, anbefalte styret at det legges til rette for en fortsatt ILO-representasjon i Burma og at det etableres en form for ombudsmann.

Burmas stilling internasjonalt

FN

FN har vært spesielt aktive i 2001. FNs spesialutsending til Burma, Razali Ismail, reiste til Burma i januar, juni og august for å fasilitere de pågående samtaler mellom Aung San Suu Kyi og militærregimet.

UNHCR fortsatte sitt arbeid og tilstedeværelse i den nordlige delen av Arakan-staten for å overvåke reintegringen av repatrierte rohingyaer. UNHCR fremsatte en anmodning om å få tilgang til de østlige delene av Burma, men mottok ikke svar fra SPDC.

I et åpent brev til FNs generalsekretær ba FN-organisasjonene som arbeider i Burma generalsekretæren øke bevilgningen til Burma for å avhjelpe den dype humanitære krisen i landet.

I en appell mot slutten av året understrekte FNs generalsekretær, Kofi Annan, at demokratiseringsprosessen går for langsomt og at NLD ikke har noen reell politisk makt.

USA

⁴ Burma har i dag en hær på ca. 450.000 mann.

⁵ I 1999 utstedte regimet en militær ordre, *Order 1/99*, men ILO fant denne utilstrekkelig og det ble derfor i november 2000 utstedt en supplerende ordre.

USA videreførte i november sin strenge Burma-policy, som blant annet omfatter visumnekt for SPDC ledere, forbud mot nye investeringer i Burma og fortsatt blokkering av lån fra Verdensbanken og andre internasjonale finansinstitusjoner.

USA er den største importøren av tekstil fra Burma. I desember 2000 ba US Defence Department om umiddelbar stans i importen av tekstil fra Burma, etter at en nyhetsrapport avdekket at det bare i oktober måned ble importert tekstil verdt USD 140.000. I mai ble et lovforslag om å forby selskaper å importere tekstil fra Burma lagt frem i det amerikanske senat. Lovforslaget har foreløpig ikke blitt vedtatt, men ved utgangen av 2001 hadde i alt 25 amerikanske tekstilselskaper sluttet å importere fra Burma.

Militærregimet kritiseres kraftig i en rapport utgitt av US State Department. I rapporten, som er overlevert den amerikanske Kongressen, legges det press på burmesiske myndigheter til å utvikle samtalene til en genuin politisk dialog. Det går også frem av rapporten at USA, som var det første landet til å innføre sanksjoner mot Burma i 1997, vil vurdere en eventuell oppmykning av sanksjonene mot Burma dersom regimet iverksetter konkrete tiltak for å fremme demokrati.

EU

EUs ministerråd videreførte i april den daværende *Common Position*, og holdt derfor fast ved deres sanksjonslinje overfor Burma.⁶ EUs utenriksminister, Chris Patten, fastholder at SPDC må vise til reelle politiske reformer før EU kan vurdere å myke opp nåværende sanksjoner. EU har gitt klare signaler til SPDC om at EU ikke anser regimets seneste positive innspill som politiske reformer.

I oktober, da *Common Position* på Burma ble revurdert, gikk EUs ministerråd inn for en symbolsk oppmykning av

presslinja mot Burma ved blant annet å gi Burmas utenriksminister tillatelse til å delta på ASEM-møtet i 2002, samt å gi grønt lys til humanitær bistand for å bekjempe HIV-AIDS i Burma. EUs ministerråd bevilget fem millioner EURO til forebyggende tiltak mot HIV-AIDS innenfor de rammebetingelsene nedfelt i en FN-rapport om HIV-AIDS i Burma. Støtten kanaliseres via uavhengige NGOer.

EU-parlamentet vedtok i en resolusjon 14. desember, at dersom situasjonen i Burma ikke viser tegn til bedring innen neste gang *Common Position* på Burma revurderes i april 2002, vil EU-parlamentet anbefale innføring av investeringsforbud mot Burma.

Japan og ASEAN

Japan valgte å trappe opp sitt *Constructive Engagement*-policy overfor Burma ved å bevilge ytterligere støtte til Burma. Japan lovet i april USD 29 millioner for å oppgradere en hydroelektrisk kraftstasjon i Karenni-staten. Støtten er foreløpig ikke blitt overført. Det japanske initiativet er blitt kraftig kritisert for å være forhastet, tatt i betraktning at militærregimet i Burma foreløpig ikke kan vise til konkrete reformer.

ASEAN-landene ga sin støtte til de pågående hemmelige samtalene. Malaysia utvidet sitt politiske og økonomiske samarbeid med Burma. General Than Swe og Khin Nyunt besøkte Malaysia i september for å diskutere blant annet bilateral handel. Thailand valgte også å forbedre samarbeidet med Burma til tross for at Thailand beskyldte Burma for å være ansvarlig for Thailands største sikkerhetsproblem - strømmen av metamfetaminer til Thailand. Thailand og Burma møttes også for å diskutere repartieringen av burmesiske flyktninger.

⁶ EUs *Common Position* på Burma revurderes hver sjette måned. *Common Position* har blitt styrket de siste årene som følge av den forverrede situasjonen i Burma, og omfatter i dag følgende sanksjoner: oppfordring til turister om å unngå Burma, innstilling av ikke-humanitær bistand og utviklingsprosjekter, visumnekt for SPDC ledere, frysing av SPDC ledere sine utenlandske konti, våpenembargo, og eksportforbud av produkter som kan benyttes til indre undertrykking eller terrorisme.

Vedlegg 2

Fordeling av UD-midler for 2001

<u>Hovedområde</u>	<u>Organisasjon</u>	<u>Beløp</u>
<u>Demokrati og utvikling</u>	NCGUB, drift	700 000
	NCGUB, kapasitetsbygging	700 000
	NCGUB, nettverksbygging	600 000
	ABFSU	80 000
<u>Menneskerettigheter</u>	Karen Human Rights Group	90 000
	Mon Human Rights Foundation	50 000
<u>Helse og utdanning</u>	NHEC, Thailand	510 000
	NHEC, India	90 000
	NHEC, HIV/AIDS	180 000
	ABSDF, skoleprosjekt	70 000
<u>Informasjon</u>	DVB	1 000 000
	S.H.A.N. nyhetsbrev	85 000
<u>Humanitær bistand</u>	ABSDF, matvarestøtte	200 000
<u>Bevisstgjøringsarbeid</u>	Political Defiance Committee	360 000
	NCGUB	530 000
<u>Den norske Burmakomite</u>	Lønninger	350 000
	Administrasjon 5%	300 000
	Prosjektoppfølgning	105 000
<u>TOTAL</u>		<u>6 000 000</u>

Vedlegg 3

Minneord om Hallvard Kåre Kuløy

Med Hallvard Kåre Kuløy er en av Norges mest markerte menneskerettighetsforkjempere gått bort. Etter et år med sviktende helse inntraff en akutt og overraskende forverring, og den 3. mai sovnet han stille inn.

Han var født 25.12.1941 på Kuløy ved Smøla. Han tok artium ved Bø landsgymnas, og studerte så offentlig administrasjon ved Washington State University, der han fikk BA-graden i 1965. Etter en kort periode i et firma tok han fatt på videre studier i statsvitenskap ved McGill University i Montreal, men allerede i 1967 fikk han tilbud om å arbeide for UNICEF i New Delhi, der han ble til 1972. I årene 1972-78 var han direktør for UNICEF i Nepal, og etter et studieår i Paris arbeidet han som UNICEF-direktør i Burma (1980-84) og Sør-Korea (1984-87). Han opparbeidet en inngående kjennskap til disse landene, fra regjeringskontorene til de mest utilgjengelige landsbyer. Men fremfor alt samlet han på den mest verdifulle ressursen av alle, nemlig mennesker.

I 1987 flyttet han tilbake til Norge med sin familie og arbeidet i seks år i stiftelsen IMTEC. I denne stillingen gjorde han en stor innsats for at de baltiske landene skulle finne tilbake til sine kulturelle og historiske røtter. Men det som mer og mer kom til å engasjere ham var burmesernes vanskelige under militærdiktaturets åk. Han var blitt godt kjent med Aung San Suu Kyi under sitt opphold i Nepal. Etter at Aung San Suu Kyi ble tildelt Nobels fredspris i 1991, tok Hallvard initiativet til

dannelsen av Samarbeidsutvalget for Burma, som han ledet helt til sin død. Han arbeidet utrettelig for å mobilisere politisk og økonomisk støtte for den burmesiske demokratibevægelsen i eksil, og sørget for at norske politikere og byråkrater ikke fikk ro til å glemme. Selv dagen før sitt siste sykeleie i april skrev han et engasjert og gjennomtenkt avisinnlegg om behovet for sanksjoner mot militærregimet.

Allerede mens han arbeidet i India begynte Hallvard å utgi en bokserie om Sør-Asias kultur og historie kalt *Bibliotheca Himalayica*, som etter hvert utkom i over førti bind. Senere grunnla han Orchid Press i Bangkok, der han årlig utga et trettitalls kvalitetsbøker om asiatisk kultur og historie, uten annen økonomisk sikkerhet enn entusiasme og sans for kvalitet. Også på andre måter var han en aktiv kulturformidler: i 1989 fikk han anordnet en stor utstilling av tibetanske tepper og i 2000 en utstilling av burmesisk lakkarbeid, begge ved Kunst-industrimuseet i Oslo. Hans bok *Tibetan Rugs*, som utkom i 1982, er fortsatt et standardverk.

Hallvard Kåre Kuløy var kunnskapsrik, raus og ubøyelig. Han var også en utpreget praktisk anlagt mann. Blant annet introduserte han Jøtul-ovner til fjelllandet Bhutan. Han var en "sjøkonge" som fór ut i verden, men som alltid vendte tilbake til Kuløy på Nordmøre for å hente krefter. Ikke minst har burmesiske demokratiforkjempere mistet en sentral støttespiller. Det er mange rundt om i verden i dag som sørger over hans bortgang.

Harald Bøckman, Per Kværne, Tore Lindholm
Aftenposten, 18. mai 2001.

Vedlegg 4

